

Innst. 60 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

St.prp. nr. 95 (2008–2009)

Innstilling fra justiskomiteen om samtykke til godtakelse av rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern i forbindelse med politi- og strafferettssamarbeid (videreutvikling av Schengen-regelverket)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning og bakgrunn

Rådet for den europeiske union vedtok 27. november 2008 rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern i tredje søyle, som er en rammebeslutning om personvern i forbindelse med politi- og strafferettssamarbeid. Rettsakten innebærer en videreutvikling av Schengen-regelverket.

Rammebeslutningen regulerer behandling av personopplysninger innenfor rammene av politisamarbeid og annet rettslig samarbeid i straffesaker. Det er iverksatt ulike tiltak for å lette informasjonsflyten innad i EU-området, og denne rettsakten kommer som en følge av denne utviklingen.

Rettsakten omfattes av avtalen om Norge og Islands tilknytning til gjennomføringen, anvendelsen og videreutviklingen av Schengen-regelverket. Gjennomføring av rammebeslutningen krever lovendring og bevilgningsvedtak, i tillegg til at den anses å være en sak av særlig viktighet. Stortingets samtykke til godtakelse av rammebeslutningen er derfor nødvendig i medhold av Grunnloven § 26, annet ledd.

1.2 Generelt om rammebeslutningen

Rammebeslutningen kommer til anvendelse på opplysninger som utveksles mellom medlemsstatene

eller mellom en medlemsstat og myndigheter som er opprettet ved rettsakter vedtatt av Rådet i medhold av EU-traktaten avsnitt VI, med det formål å forebygge, etterforske, oppdage og forfølge straffbare handlinger. Rammebeslutningen gjelder når opplysninger viderebehandles i mottakerstaten, ved automatisk behandling av personopplysninger og ved øvrig behandling av opplysninger i registre. Nasjonale sikkerhetsmyndigheters behandling av personopplysninger ligger utenfor rammebeslutningens anvendelsesområde.

Rammebeslutningen regulerer innsamling, bruk og sekundærbruk av opplysninger, og inneholder blant annet regler om lovligheten av behandling av opplysninger. Sentralt står prinsippene om at opplysninger bare må behandles for nærmere angitte formål, samt at opplysningene må være nødvendige, relevante, korrekte og tilstrekkelige. Instrumentet inneholder sentrale rettigheter for den opplysningen gjelder, herunder rett til innsyn og rett til å kreve opplysninger rettet, slettet eller sperret. Videre er det nedfelt regler om taushetsplikt, erstatning, tilsyn, informasjonssikkerhet og konfidensialitet.

Selv om rammebeslutningen i utgangspunktet ikke kommer til anvendelse på intern behandling av opplysninger, oppfordres medlemsstatene politisk i fortalen til også å benytte reglene nasjonalt. Enkelte av rammebeslutningens grunnleggende regler skal imidlertid gjelde også for nasjonal behandling, eksempelvis regelen om at behandlingen må være lovlig, proporsjonal og formålsbestemt. Formålet med å gi disse reglene nasjonal anvendelse er å sikre at informasjon som senere kan bli utlevert til en annen medlemsstat eller en myndighet opprettet ved en rettsakt vedtatt av Rådet i medhold av EU-traktaten, har blitt behandlet i tråd med grunnleggende personvernprinsipper.

1.3 Gjennomføring av rammebeslutningen i norsk rett

Etter gjeldende rett har politiets og påtalemyndighetens behandling av personopplysninger, herunder i registre, grunnlag i flere forskjellige lover, forskrifter og andre bestemmelser. Strafferegistreringsloven er den alminnelige loven for politiets og påtalemyndighetens registre, og hjemmelsgrunnlag for en rekke politiregistre. Strafferegistreringsloven er en fullmaktslov, og forskriftene er sentrale og omfattende. I tillegg finnes det bestemmelser i politiloven, politiinstruksen, straffeprosessloven, påtaleinstruksen og spesiallovgivningen.

Det antas at personopplysningsloven kommer til anvendelse hvor strafferegistreringsloven ikke gir særskilte regler.

Justisdepartementet har fremmet Prop. 12 L (2009–2010) Lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) for Stortinget, der forholdet til rammebeslutningen, sammen med de øvrige nasjonale og internasjonale rammer for lovforslaget, er omtalt. De bestemmelsene som omhandler mer detaljerte regler om utveksling av personopplysninger, vil bli gitt i forskrifts form.

1.4 Administrative og økonomiske konsekvenser

De fleste av politiets datasystemer tilfredsstiller ikke de tekniske kravene som følger av rammebeslutningen, og må derfor erstattes med nye systemer. Både gjennomføringen av rammebeslutningen og iverksetting av den nye straffeloven medfører at de fleste av politiets systemer må tilpasses eller erstattes. Kostnadene for å erstatte det nasjonale straffe- og politiopplysningsregisteret (SSP) og STRASAK er anslått til 130 mill. kroner.

I tillegg til dette kommer kostnadene for tilpassning eller erstatning av de øvrige systemene som følge av gjennomføringen av rammebeslutningen, herunder kriminaletterretningsregistrene. Disse kostnadene er beregnet til om lag 115 mill. kroner over tre år, fordelt med 23 mill. kroner i 2010, 58 mill. kroner i 2011 og 34 mill. kroner i 2012. De totale kostnadene for gjennomføringen av rammebeslutningen beløper seg således til om lag 245 mill. kroner.

1.5 Konklusjon og tilrådning

Schengen-avtalen forutsetter at partene anvender samme regelverk. Det forutsetter at Norge godtar og innarbeider i nasjonal rett innholdet i EUs vedtak som er en videreutvikling av Schengen-regelverket. Norge bør fortsatt være en fullverdig partner i dette samarbeidet og basere samarbeidet med de øvrige

Schengen-land på felles regler om personvern, som også er et viktig område for norske myndigheter.

Justisdepartementet tilrår godtakelse av rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern i forbindelse med politi- og strafferettslig samarbeid. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

2. Utenriks- og forsvarskomiteens merknader

Komiteens utkast til innstilling ble 17. november 2009 oversendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen opplyste i brev av 25. november 2009 at komiteen sluttet seg til innstillingen og ikke hadde ytterligere merknader.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Sigvald Oppebøen Hansen, Stine Renate Håheim, Thor Lillehovde og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, lederen Per Sandberg og Tor Sigbjørn Utsogn, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til St.prp. nr. 95 (2008–2009) og slutter seg til forslaget om godtakelse av rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern i forbindelse med politi- og strafferettslig samarbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at implementeringen av det utvidede Schengen-samarbeidet krever omfattende IKT-endringer. Disse medlemmer viser til dagens prekære IKT-situasjon i Politietaten og er bekymret for at nødvendige endringer ikke lar seg gjennomføre innenfor de satte investeringsrammer. Disse medlemmer er svært opptatt av at IKT-endringene ikke tas fra etatens driftsrammer.

På ovennevnte bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge fremdriftsplan for de neste 4 år for oppgradering av politiets IKT-systemer, der nødvendige endringer for implementering av det utvidede Schengen-samarbeidet omfattes."

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Stortinget ber Regjeringen fremlegge fremdriftsplan for de neste 4 år for oppgradering av politiets IKT-systemer, der nødvendige endringer for implementering av det utvidede Schengen-samarbeidet omfattes.

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget samtykker i godtakelse av rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern i forbindelse med politi- og strafferettssamarbeid (videreutvikling av Schengen-regelverket).

Oslo, i justiskomiteen, den 26. november 2009

Per Sandberg

leder

Sigvald Oppebøen Hansen

ordfører

